

Konference LATVIEŠI PASAULĒ - PIEDERĪGI LATVIJAI

Rīgā, 2012.gada 13.-14.jūlijā

Darba grupu priekšlikumu apkopojums

ĀRPUSSKOLAS IZGLĪTĪBA
1. Atbalstīt Latvijas lektoru līdzdalību ārvalstīs notiekošajās ārpusskolas aktivitātēs (3x3, 2x2 nometnes, kā arī citas aktivitātes), sedzot pašas nepieciešamākās izmaksas - piemēram, ceļa izdevumus.
2. Turpināt un attīstīt 3x3 kustības filozofijā un principos balstītu aktivitāšu īstenošanu Latvijā un latviešu mītnes zemēs, apzinoties 3x3 nometņu iespaidu uz latviskās identitātes veidošanos un nostiprināšanos, t.sk. – <ul style="list-style-type: none">
- skolās un kultūras namos rīkot ģimenēm ar bērniem domātus izglītojošus vienas dienas seminārus, lai stiprinātu zināšanas par Latvijas vēsturi, tradīcijām, tautas dziesmām u.tml.,
- informatīva kampaņa par 3x3 iniciatīvu turpināšanu, ņemot vērā, ka daļā latviešu mītnes zemju šī kustība ir izsīkusi un cilvēki tajā vairs neiesaistās.
3. Rīkot latviešu valodas apguves vasaras nometņu ciklu Latvijā, lai sekmētu latviešu valodas prasmes līmeņa paaugstināšanu.
4. Rīkot Latvijas skolu audzēkņu un nedēļas nogales skoliņu audzēkņu skype konferences skolu projektu nedēļu ietvaros, izvēloties ar Latvijas kultūru saistītas tēmas.
5. Īstenot ģimeņu apmaiņas projektus, veidojot viesģimeņu tīklu/programmu, kas paredzēta un tiek īstenota kā daudzgadu aktivitāte.

IZGLĪTĪBA
1. Latviešu valodas aģentūrā izveidot resursu centru, lai tiešsaistē un klātienē sniegtu konsultācijas pedagogiem, kas māca latviešu valodu kā LAT2 vai svešvalodu, strādā bilingvāli, vai izmanto CLIL, kuram viena no mērķauditorijām ir diasporas skolotāji. Pirms centra darbības uzsākšanas (1) jāizveido informācijas datu bāze uz LVA iestrāžu un kontaktu pamata, (2) jāizveido brīvprātīgo metodiķu-ekspertu, kas labprāt sniedz atbalstu diasporas skolotājiem, datu bāze un (3) jāapmāca darbinieki darbam.
2. Izveidot un regulāri atjaunot interneta vidē pieejamu „Izglītības mapī ‘Visi par izglītību

<p>Latvijā un latviski”, tajā iekļaujot: (1) ziņas par izglītību vispār - pirmsskolām, skolām, augstskolām, ieskaitot informāciju par tālmācību, programmu un mācību līdzekļu nodrošinājumu, 2) informāciju vecākiem, kas vēlas bērnos uzturēt latvietību; 3) forumu, kur skolotāji varētu dalīties mācību metodikā un piemēros.</p>
<p>3. Divreiz gadā Latvijā rīkot skolotāju kursus - 5-6 dienu nometne vasarā un 3 dienu intensīvi kursi decembrī, kuru noslēgumā kursu dalībnieki saņems sertifikātus.</p>
<p>4. Atbalsts nedēļas nogales skolām, t.sk. skolotāju atalgojuma jautājums un darba stāža iekļaušana kopējā darba stāžā.</p>
<p>5. Veikt izpēti, lai panāktu, ka Eiropas valstīs, kur tas ir iespējams, attiecīgā valsts apmaksā latviešu valodas apguvi valsts finansētās skolās.</p>
<p>6. Aktivizēt konsultācijas starp diasporas izglītības darbinieku pārstāvjiem un atbildīgajām valsts iestādēm Latvijā par līdzdalību valsts politikas veidošanā un kompetento iestāžu darbības fokusēšanā.</p>

JAUNIEŠI
<p>1. Tīklošanās.</p> <p>Veicināt jauniešu-profesionāļu (ar šo saprotot ļoti plašu profesiju/nodarbošanās loku – uzņēmēji, finansisti, ķīmiķi, fiziķi, arhitekti, dizaineri, ārsti, u.c.) tīklošanos ārvalstīs, apzinot jaunus profesionāļus un veicinot tīklošanos (piemēram, grupa „Latvian professionals in London”), lai palielinātu iespējamību izmantot viņu zināšanas Latvijas labā:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Latvijas vēstniecībām ārzemēs rīkot augsta līmeņa diskusijas (ar visaugstākās raudzes Latvijas profesionāļu - piemēram, prezidents, ministru prezidents u.c.) piedalīšanos par Latvijai aktuāliem jautājumiem, lai apzinātu ārzemēs dzīvojošo latviešu idejas aktuālo jautājumu risināšanai, - Latvijā un ārzemēs rīkot ekonomikas forumus, uz kuriem aicināt apzinātos un neapzinātos jaunus profesionāļus ārvalstīs, kā arī labākos ekonomikas profesionāļus, augsta līmeņa politiķus un uzņēmumu vadītājus, t.sk. aicinot pasaules augstākās raudzes ekspertus (akadēmiķus, uzņēmējus u.c.), - Latvijā rīkot ārzemēs strādājošo un studējošo jauniešu kongresu/saietu, tajā iekļaujot arī augsta līmeņa priekšlasījumus/diskusijas un plašu neformālo programmu, lai piesaistītu pēc iespējas vairāk diasporas jauniešu.
<p>2. Darbs.</p> <p>Nodrošināt ārvalstīs dzīvojošos jauniešus ar ērti (tiešsaistē un vienuviet) saņemamu un saprotamu informāciju par pieejamajām prakšu vietām un vakancēm Latvijas uzņēmumos un iestādēs.</p>
<p>3. Diplomu atzīšana un mācību valoda.</p> <p>Nepieciešams nodrošināt, ka ārzemēs iegūtā izglītība tiek atzīta Latvijā - ātri, ērti un saprotamā veidā (piemēram, citā ES dalībvalstī iegūts augstākās izglītības dokuments tiek atzīts arī Latvijā). Tāpat nepieciešams nodrošināt, ka darba valoda Latvijas akadēmiskajā vidē var būt arī Eiropā izmantotā angļu valoda.</p>
<p>4. Mācības ārzemēs.</p> <p>Atbalstīt ārvalstu augstskolās uzņemto jauniešu centienus, ieviešot koordinētu sistēmu studiju apmaksai ar nosacījumu (piemēram, noteiktu līgumā), ka pēc mācību programmas pabeigšanas, atbalsta saņēmējs noteiktu laiku dzīvo Latvijā.</p>

KULTŪRA

1. Nedefinēt, piepildīt un padarīt pieejamu un izmantojamu „Kultūras skolas somu” – apgūstamo zināšanu, prasmju un pieredzes kopumu ārpus Latvijas (nepieciešamu arī Latvijā) dzīvojošiem bērniem un jauniešiem, kas palīdzētu latviskās identitātes veidošanā un nostiprināšanā, un:
  - ietvertu latviešu valodu (prioritāte) un literatūru; Latvijas vēsturi un ģeogrāfiju; tradicionālo kultūru; Latvijas kultūras tēlu un simbolu sistēmu; mūziku, mākslu, deju,
  - piedāvātu atbilstoši konkrētās mērķgrupas vecumam un zināšanu līmenim izstrādātus metodiskos līdzekļus - grāmatas (sevišķi - pusaudžiem, jauniešiem); datorspēles; telefonu aplikācijas; ierakstus (kolekcijas; izlases) u.c.,
  - aktualizēt (mūsdienīgot, atjaunot, vitalizēt) Latvijas Kultūras kanonu un adaptēt/piemērot to bērnu un jauniešu uztverei,
  - ņemt vērā citus latviskās identitātes apzināšanai, pašizaugsmei un socializācijai (savējo un sev līdzīgo vidū) nozīmīgus faktoros - dalību Dziesmu un deju svētkos Latvijā, dalību nometnēs Latvijā, dejas pieredzesapgūšanu, kora dziedāšanas apgūšanu un tautas mākslas kopu pieejamību dažādām vecuma grupām.
2. Padarīt Dziesmu un deju svētkus pasaulē par pasaules latviešus un latviešu kultūru vienojošiem notikumiem:
  - izveidot un attīstīt vienotu, kopēju pasaulē rīkoto latviešu Dziesmu un deju svētku procesu, t.sk. – nodrošināt komunikāciju, vienota portāla izveidi, organizatoru, brīvprātīgo koordināciju u.c.,
  - veicināt/atbalstīt māksliniecisko kolektīvu apmaiņu un sagatavošanos svētkiem, t.sk. - koprepertuāra apguvi, metodisko atbalstu u.c.
3. Veicināt profesionālās mākslas pieejamību latviešiem mītnes zemēs, t.sk.:
  - nodrošināt iespēju izrādīt Latvijā iestudētas monoizrādes un kamerizrādes,
  - nodrošināt latviešu filmu skatīšanās iespējas (autortiesību jautājumi);
  - izveidot vienotu koordināciju starp Latviju un latviešiem (organizācijām) mītnes zemēs efektīvai kultūras procesa koordinēšanai un kultūras produkta/ pasākumu pieejamībai.
4. Dokumentēt diasporas kultūru un sabiedrību, nodrošinot informāciju un metodisko atbalstu savstarpējai grāmatu un arhīvu apmaiņai un lietderīgai mītnes zemēs dzīvojošo latviešu personīgo bibliotēku un arhīvu nodošanai sabiedrībai (vai konkrētai sabiedrības grupai/organizācijai).
5. Risināt citas latviešu diasporas pārstāvju definētās aktuālās vajadzības:
  - sekmēt telpu pieejamību pasākumu rīkošanai (t.sk. „draudzīgāki” nosacījumi vēstniecību telpu piekļuvei),
  - palīdzēt rast risinājumus mūzikas instrumentu nodrošinājumam, ierodoties latviešu māksliniekiem un mākslinieciskiem no Latvijas,
  - iedibināt un attīstīt brīvprātīgo kopu un to darba koordināciju dalībai/palīdzībai dažādos kultūras pasākumos Latvijā (iespējams - arī otrādi),
  - atbalstīt profesionālu kultūras kuratoru tīkla izveidi diasporas mītnes zemēs (lielākajās kopienās) un Latvijā, katrā nozarē nozīmējot vienu atbildīgo, kas sadarbojas ar diasporu.
6. „Rīga-2014” rīkotājiem sagatavot un izplatīt informāciju diasporai, informējot kā iespējams kļūt par svētku vēstnieku mītnes zemēs. Diasporas dalība Rīga-2014 programmā.

NOVADNIEKI

1. Uzzināt cilvēkus un organizācijas Latvijā, kuru darbībai ir nozīme saišu veidošanā un uzturēšanā ar Latviju pametušajiem cilvēkiem - Latvijas Pašvaldību savienības pilnsapulci, Lielo pilsētu asociāciju, plānošanas reģionus un pašvaldības, lai
  - diskutētu par šo organizāciju iespējamajiem ieguvumiem no saišu uzturēšanas/saziņas tīklu veidošanas ar aizbraukušajiem iedzīvotājiem un viņu latviskās identitātes stiprināšanas,
  - apkopotu un popularizētu labās sadarbības/pieredzes piemērus - kopīgi pilsētas/novada pasākumi (pilsētas svētki, kapusvētki, salidojumi, novadnieku sporta spēles u.tml.), apzinātu/ veidotu aizbraukušo datu bāzes un sazinātos ar viņiem, vērstos pie novadniekiem darbinieku meklējumos;
  - organizētu kopīgas nometnes pašu un no pašvaldības/novada aizbraukušajiem bērniem un vasaras skolas.
2. Rosināt/mudināt profesionālās asociācijas veidot profesionāļu platformas/telpas, piedaloties gan ārzemju, gan vietējiem latviešiem, radot vidi profesionālām diskusijām un sadarbībai, t.sk.
  - veidot datu bāzes par ārzemēs strādājošajiem attiecīgās jomas profesionāļiem – piemēram, ārsti, inženieri, bioķīmiķi, autobūvētāji, arhitekti u.tml.,
  - organizēt regulārus profesionāļu forumus Latvijā un mītnes zemēs.
3. Panākt, ka, definējot sabiedrisko pasūtījumu medijiem kārtējam gadam un ilgtermiņā, diaspora tiek iekļauta tajā kā mērķa grupa – gan kā skatītāji, gan kā satura sastāvdaļa.
4. Iezīmēt diasporas lomu valsts attīstības plānošanas dokumentos, aicinot valsts attīstības politikas veidotājus un plānošanas reģionu vadītājus attīstības projektu izstrādē un īstenošanā iesaistīt no reģiona/Latvijas izbraukušos - visos NAP u.c. plānu darbības virzienos iekļaut formulējumu, ka rīcības un uzdevumi attiecas uz pārteritoriālo nāciju.
5. Iezīmēt diasporas lomu valsts institūciju un amatpersonu dienaskārtībā:
  - nodrošināt politikas ar pārdomātu un pilnīgu informāciju un aicināt apzināties atbildību, konsultēties ar ekspertiem un organizācijām,
  - aktualizēt Ārlietu ministrijas dienestu pienākumus attiecībā uz komunikāciju un sadarbību ar latviešu kopienu attiecīgajā valstī,
  - apzināti un savlaicīgi plānot amatpersonu piedalīšanos diasporas latviešu pasākumos – piemēram, Anglo-Baltic News rīkotajā ikgadējā Lielbritānijas uzņēmīgākā latvieša apbalvošanas ceremonijā u.c.
6. Stiprināt latviešu organizācijas un organizāciju apvienības ārpus Latvijas, lai tās veidotu tīklus un būtu spējīgas definēt kopējās intereses - sadarbības veicināšana starp indivīdiem un starp šo indivīdu asociācijām ārpus Latvijas ir vienlīdz nozīmīga sadarbības centieniem starp diasporu un Latviju.
7. Diasporas studiju centra izveide Latvijas Universitātē.

KOMUNIKĀCIJAS PLATFORMA

Komunikācijas platformas attīstīšana (un institucionalizēšana)

Lai veidotu/nodrošinātu vienotu, regulāru un daudzveidīgu informācijas apmaiņu (par dažādām aktuālām jomām) starp Latvijas un mītnes zemju latviešiem, nepieciešama vienota komunikācijas platforma, kas ir dinamiska un apvieno (pēc iespējas) visu atsevišķajos portālos pieejamo informāciju.

Tādēļ nepieciešams attīstīt platformu, kas:

- (t.sk.) apvienotu esošos portālus un datu bāzes, lai koncentrētu/apvienotu informāciju un spētu nodrošināt div(daudz)pusēju komunikāciju un informācijas apmaiņu starp latviešiem pasaulē un Latviju – sasaiste ar esošajām platformām un portāliem (draugiem.lv, facebook.com, latvija.lv, latviansonline.com u.c.);
- nodrošinātu piekļuvi un informāciju par dažādajām dzīves/interesu jomām – darītāji, saites uz datu bāzēm vai to turētājiem, projekti, mape/saites uz katru nozari, piemēram – izglītība, Dziesmu un deju svētku globālais portāls, sportistu plāni un rezultāti, tautiešu sasniegumi, studentu apmaiņa, kultūra, viesizrādes, nometnes, konferences, saieti Latvijā/novados un mītnes zemēs, nepastarpināti nodrošinātu komunikāciju par konkrētiem jautājumiem un ļautu veidot forumus jautājumu apspriešanai, direktorijas par emigrāciju;
- latvieša-kosmopolīta kalendārs/piezīmju grāmatiņa, kas sniedz informāciju par latviešu diasporas notikumiem un pasākumiem Latvijā un ārzemēs, apvienojot/konsolidējot informāciju no dažādiem pasaules malām un ir pieejama ikvienam jebkurā vietā, laikā. Būtiski ir, lai kalendārs ir interaktīvs – lietotāji spēj ne tikai smelties informāciju, bet papildināt šo kalendāru ar jauniem notikumiem. Funkcionalitāte var būt pieejama arī Latvijā dzīvojošajiem;
- utt., u.tml.

Sevišķa uzmanība jāpievērš projekta ilgtspējas nodrošināšanai, nodrošinot turpmāku profesionālu uzturēšanu, funkcionalitātes nodrošināšanu un nepārtrauktu aktualizēšanu.

Vienotās platformas tehnisko risinājumu meklēšanai, rudenī varētu organizēt konferenci/semināru, kurā piedalītos pa pārstāvim/ekspertam no katra portāla, t.sk. Latvijas TV, Latvijas Radio.